VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Vuosien 2026–2029 julkisen talouden suunnitelma

PUOLUSTUSVALIOKUNTA 7.5.2025
BUDJETTINEUVOS MARKO SYNKKÄNEN

Talouden näkymät ja talouspolitiikan linja

Talouden näkymät

- Epävarmuus on kasvanut selvästi maailmantaloudessa alkuvuonna kauppapoliittisten jännitteiden kiristyttyä. Ennuste on tehty oletuksella, että Yhdysvaltojen asettamat tullit ovat voimassa ainoastaan lyhyen aikaa.
- Inflaation selvä hidastuminen ja korkojen lasku ovat parantaneet kotitalouksien ostovoimaa niin Suomessa kuin vientimarkkinoilla. Kulutuksen kasvua jarruttaa kuitenkin edelleen talouden epävarmuus.
- Investointien nousu on sen sijaan nopeampaa, sillä niin rakentamisen elpyminen kuin energiasiirtymään ja puolustukseen liittyvät hankkeet lisäävät investointeja reippaasti ennustejaksolla.
    - BKT:n kasvun arvioidaan olevan 1,3 % v. 2025 ja 1,5 prosentin tuntumassa v. 2026–2029.
- Työllisyystilanne on heikko, mutta vuoden 2025 aikana piristynyt tuotanto kääntää työllisyyden asteittain kasvuun. Vuosina 2026–2029 työllisten määrä kasvaa ja työttömyysaste laskee runsaaseen 7 prosenttiin.

	2023	2024	2025*	2026*	2027*	2028*	2029*
BKT:n arvo, mrd. euroa	272,8	276,2	286,0	297,5	309,0	320,2	331,1
BKT, määrän muutos, %	-0,9	-0,1	1,3	1,6	1,5	1,4	1,4
Työttömyysaste, %	7,2	8,4	8,8	8,3	7,9	7,6	7,3
Työllisyysaste, %	73,6	72,1	71,7	72,1	72,6	73,2	73,7
Kuluttajahintaindeksi, muutos-%	6,2	1,6	0,9	1,6	1,8	2,0	2,0
Pitkä korko, 10 v, %	3,0	2,9	2,9	2,9	2,8	2,7	2,6

Julkinen talous sitkeästi alijäämäinen

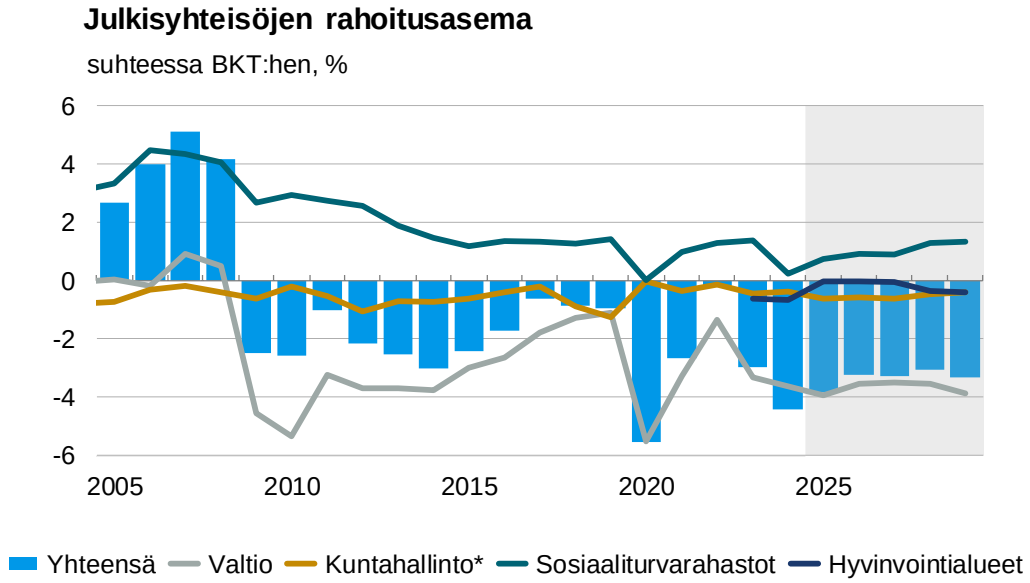

*Ml. hyvinvointialuehallinto vuoden 2022 loppuun saakka
Lähde: Tilastokeskus, VM

- Vuodesta 2025 alkaen julkisen talouden alijäämä alkaa pienentyä, kun sopeutustoimien vaikutukset tulevat pääosin voimaan ja talouden suhdanne kohenee. Vuoden 2025 alijäämä on 3,8 % suhteessa BKT:hen.
- Vuoteen 2028 mennessä julkisen talouden alijäämä paranee 3,1 prosenttiin, jonka jälkeen alijäämä heikkenee 3,3 prosenttiin v. 2029.
- Hallituksen huhtikuussa 2025 linjaama puolustusmenojen nosto 3 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuoteen 2029 mennessä nostaa voimakkaasti menoja vuosina 2028 ja 2029. Tämä kasvattaa myös julkisen talouden alijäämää ja nopeuttaa velkaantumista.
- Julkisen talouden velkasuhde n. 90 % v. 2029.

Finanssipolitiikan linja

- Hallitus on aiemmin päättänyt julkista taloutta 9 mrd. eurolla vahvistavasta toimenpidekokonaisuudesta, jonka toimeenpanoon hallitus on sitoutunut.
  - Hallitus varmistaa päätettyjen sopeutustoimien etenemisen sovitussa aikataulussa.
- Talouskasvua tuetaan uudella mittavalla kasvupaketilla
  - Talouskasvua vauhdittavat toimet vähentävät verotuloja runsaalla 2 mrd. eurolla, kun toimenpiteiden suotuisia kokonaistaloudellisia vaikutuksia ei ole otettu huomioon.
  - Kasvutoimista aiheutuvia verotulomenetyksiä kompensoidaan säästöillä ja tuloja lisäävillä toimilla. Menosäästöillä varmistetaan myös valtion menokehyksen noudattaminen. Nämä vahvistavat staattisesti arvioituna julkista taloutta vajaalla 1 mrd. eurolla.
  - Lisäksi valtion budjetista maksettavien eläkemenojen kattamiseksi tehtävää siirtoa Valtion eläkerahastosta lisätään kertaluonteisesti siten, että valtion velanottotarve v. 2027 vähenee n. 1 mrd. eurolla.

Puoliväliriihen kasvutoimet ja niiden rahoitus

- Hallitus päätti kasvutoimista, mm.:
  - Työn verotusta kevennetään noin miljardilla eurolla ja yhteisöverokanta alennetaan 18 prosenttiin
- Kasvutoimia rahoitetaan menosäästöillä ja veronkorotuksilla
  - Säästöt vähentävät budjettitalouden menoja n. 0,3 mrd. euroa vuodessa vuodesta 2026 alkaen
- Menosäästöjen kohdennus mm.:
  - Valtionhallintoon kohdistuva säästö 130 milj. euroa (tuottavuutta lisätään mm. digitalisaatiota ja tekoälyä hyödyntämällä, normeja ja prosesseja keventämällä ja tehtäviä vähentämällä)
  - Kuntien peruspalvelujen valtionosuuksiin noin 2 prosentin eli 75 milj. euron säästö
  - BF:n myöntämiin yritystukiin 12 milj. euron säästö (ei T&K)

Nostoja kasvupaketin verotoimista

- Työn verotusta kevennetään pieni- ja keskituloisilta 525 milj. eurolla v. 2026 ja 650 milj. eurolla v. 2027 lähtien.
- Työtulovähennyksen lapsikorotusta nostetaan 100 milj. eurolla.
- Ansiotuloverotuksen korkeimmat marginaaliverot alennetaan 52 prosenttiin, mutta indeksitarkistuksia rajataan (335 milj. euroa).
- Yhteisöveroa lasketaan 2 prosenttiyksiköllä v. 2027 (830 milj. euroa).
- Perintöveron alarajaa nostetaan 30 000 euroon (67 milj. euroa) sekä maksuajalta perittävää korkoa lasketaan 1,5 %-yks. (19 milj. euroa).
- Suurten puhtaan siirtymän investointien tukemista verohyvityksellä jatketaan.

Kasvupakettia rahoittavat veronkiristykset pyrkivät haittaamaan talouskasvua mahdollisimman vähän

- Virvoitusjuomaveroa korotetaan (50 milj. euroa).
- Nikotiinipussien ja sähkösavukkeiden verotusta kiristetään (30 milj. euroa).
- Alkoholivero indeksoidaan (n. 20 milj. euroa vuoden 2026 tasolla ja lähes 90 milj. euroa v. 2029 mennessä).
- Työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksujen verovähennysoikeus poistetaan sekä työnantaja- että työntekijäjärjestöjen jäsenmaksuihin (190 milj. euroa).
- Työhuonevähennys ja työsuhdepyörien veroetu poistetaan (yht. 70 milj. euroa).
- Verotuksen vertailutietojen tarkastuksia tehostetaan sääntelyä kehittämällä (100 milj. euroa).
- Osinkoverotuksen minimoiminen estetään keinotekoisten osakevaihtojärjestelyjen avulla (30 milj. euroa).
- Kaivosmineraaliveroa kiristetään (50 milj. euroa) ja jäteveron veropohjaa laajennetaan (10 milj. euroa v. 2027 alkaen).

Budjettitalouden tulot, menot ja tasapaino

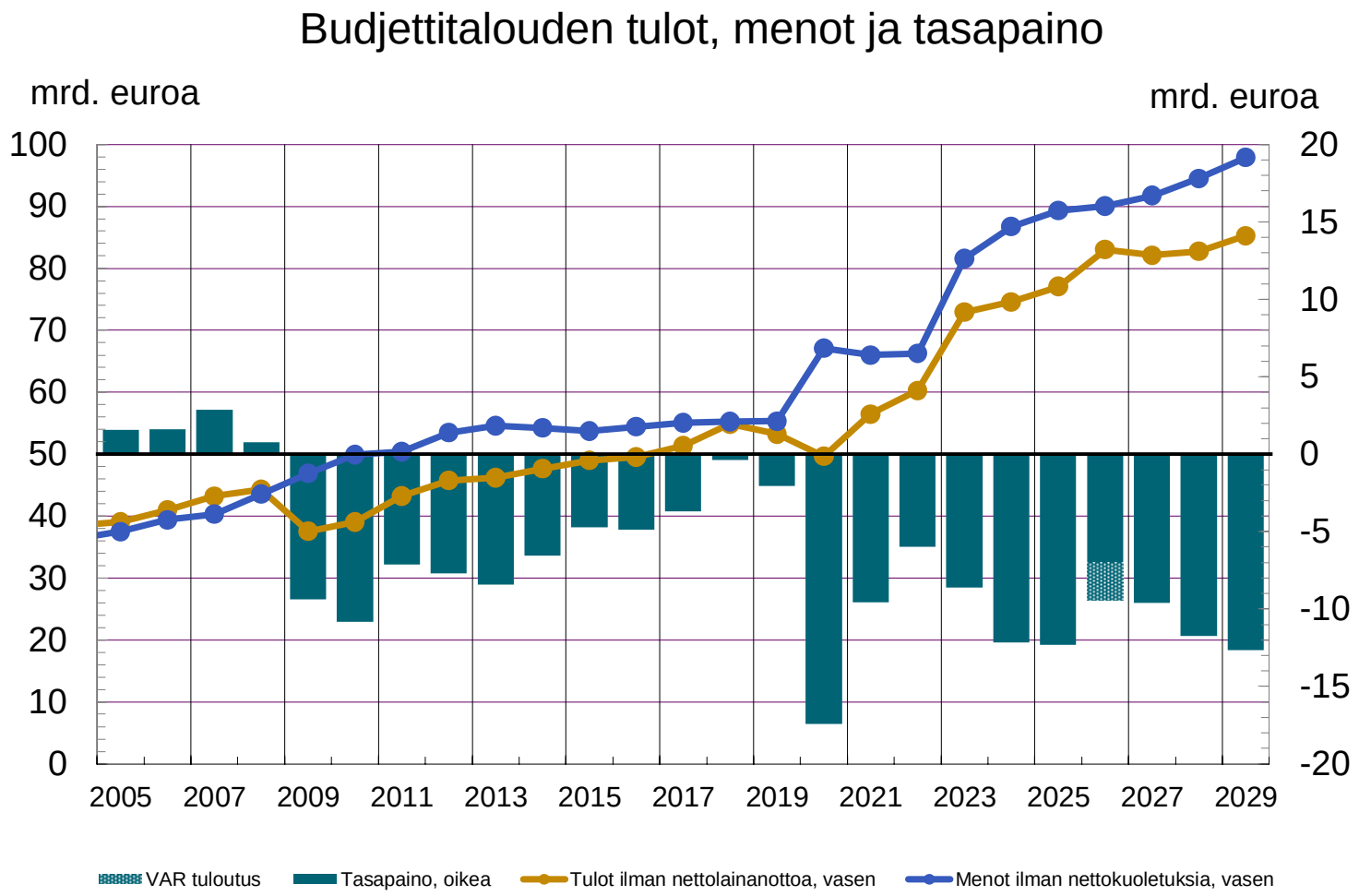

Tasapaino (mrd. euroa):

2023 (TP): -8,6

2024 (TP): -12,1

2025 (LTA I): -12,3

2026 (JTS): -9,4 (-7,0)

2027 (JTS): -9,6

2028 (JTS): -11,8

2029 (JTS): -12,6

Vuoden 2026 kertaluonteinen tuloutus Valtion asuntorahastosta ei pienennä valtion velkaa. Vuosilta 2022 ja 2023 poistettu varautuminen sähkön johdannaismarkkinoille toimiville yhtiöille myönnettäviin lainoihin ja varauksen purku. Vaikka varaus jäi jäyttämättä kokonaan järjestely kasvatti vuonna 2022 menoja ja vuonna 2023 tuloja 10 mrd. eurolla.
Lähde: Valtiovarainministeriö 30.4.2025

Julkisen talouden suunnitelma ja puolustushallinnon resurssit

Puolustusmenojen kehitys vuosina 2021–2029

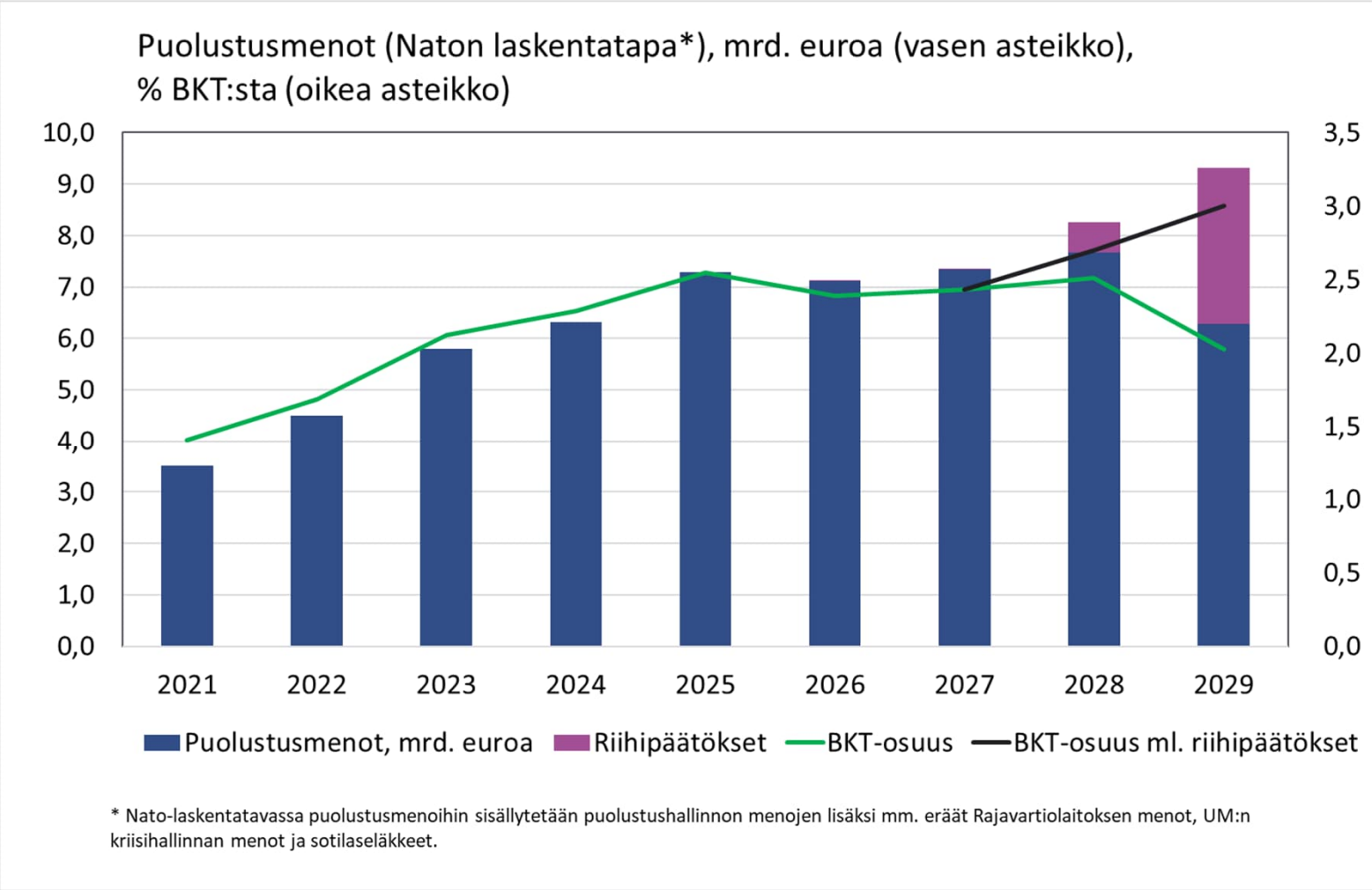

* Nato-laskentatavassa puolustusmenoihin sisällytetään puolustushallinnon menojen lisäksi mm. eräät Rajavartiolaitoksen menot, UM:n kriisihallinnan menot ja sotilaseläkkeet.

- Lisäys 0,6 mrd. euroa 2028 ja 3,0 mrd. euroa vuoden 2029 tasolla.
- Vuosien 2026–2027 osalta määrärahamitoitus on turvattu jo aiemmin tehdyillä puolustusmenojen lisäyspäätöksillä ja niiden myötä hankintoihin käytettävissä olevilla määrärahoilla.

Puolustushallinnon menot, mrd. euroa 2023-2029

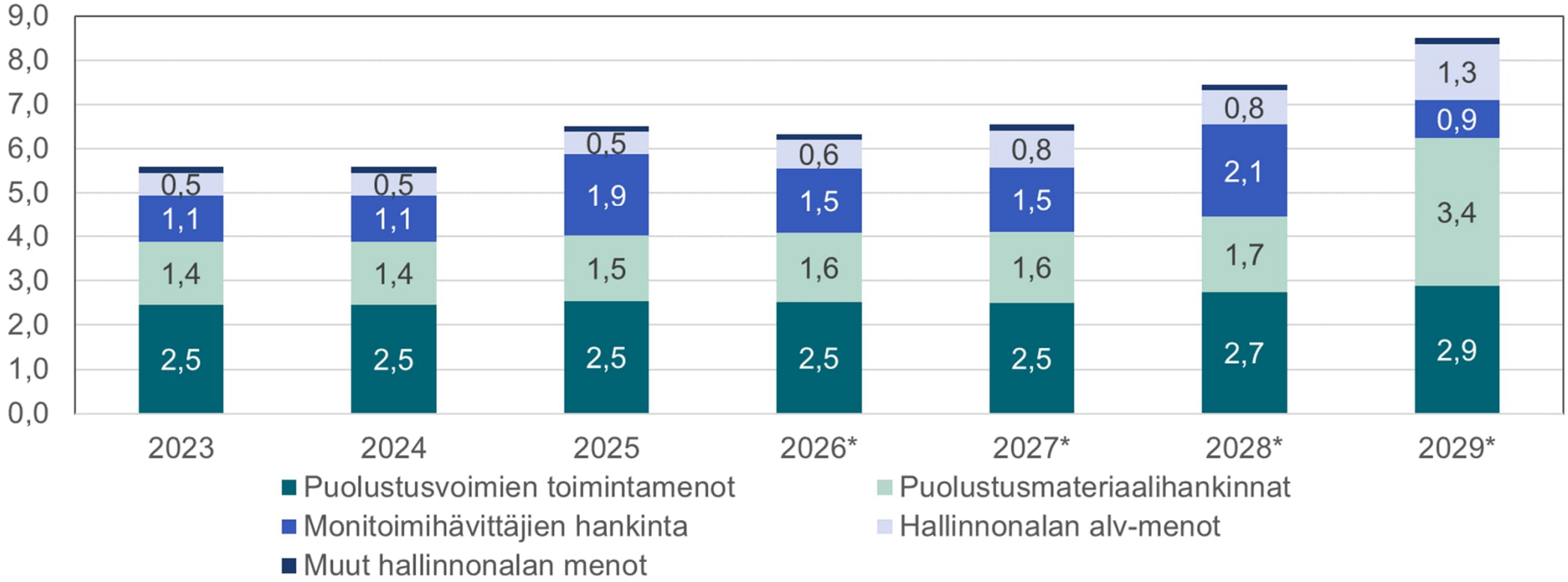

* Vuosien 2026 - 2029 tiedot esitetty vuoden 2026 hintaisina (JTS 2026-2029)

Keskeiset muutokset puolustushallinnon resursoinnissa

- Suomi nostaa puolustusmäärärahojen tason vähintään 3 % suhteessa BKT:hen v. 2029 mennessä.
  - Merkitsee 0,6 mrd. euron lisäystä v. 2028 ja 3 mrd. euroa v. 2029
  - Mm. maavoimien kehittämiseen, joukkorakenteen kehittämiseen, Naton läsnäolon vahvistamiseen Suomessa sekä Naton puolustussuunnittelussa asetettujen kriittisten tavoitteiden edistämiseen
- Vuosien 2026 – 2027 osalta lisäykset maltillisempia
  - Hallituksen investointiohjelman mukainen 50 milj. euron kertaluontoinen lisäys materiaalihankintoihin v. 2027.
  - Nato-jäsenyyteen liittyviä lisäyksiä esim. liittokunnan läsnäolon vahvistamiseen Suomessa ja osallistumiseen Naton rauhan ajan operaatioihin. Lisäksi vähäisempiä lisäyksiä mm. T&K-menoihin. Yhteensä n. 17-18 milj. euron lisäys vuositasolla.

Puolustusmateriaalihankintaan kohdennetut määrärahat 2021-2025, milj. euroa (27.10.18)

	2021	2022	2023	2024	2025
A. Budjetoitu määräraha (TA+LTA:t)	504	1 290	1 927	1 421	1 474
B. Edelliseltä vuodelta siirtyvä määräraha	805	826	1 499	2 072	2 355
A+B. Käytettävissä oleva määräraha	1 310	2 116	3 426	3 493	3 829
C. Käytetty määräraha, pl. peruutukset	483	586	1 084	1 186	-
D. Seuraavalle vuodelle siirtyvä määräraha	826	1 499	2 072	2 355	-

- Sodan seurauksena materiaalin toimitusajat pidentyneet ja hinnat nousseet.
- Materiaalihankintoihin kohdennetun määrärahan siirtyvä erä kasvanut poikkeuksellisen korkeaksi.
- Uusien määrärahalisäysten myötä merkittävä riski siirtyvän erän kasvamiselle.

Nato-maiden puolustusmenot, % BKT:sta 2023-2024

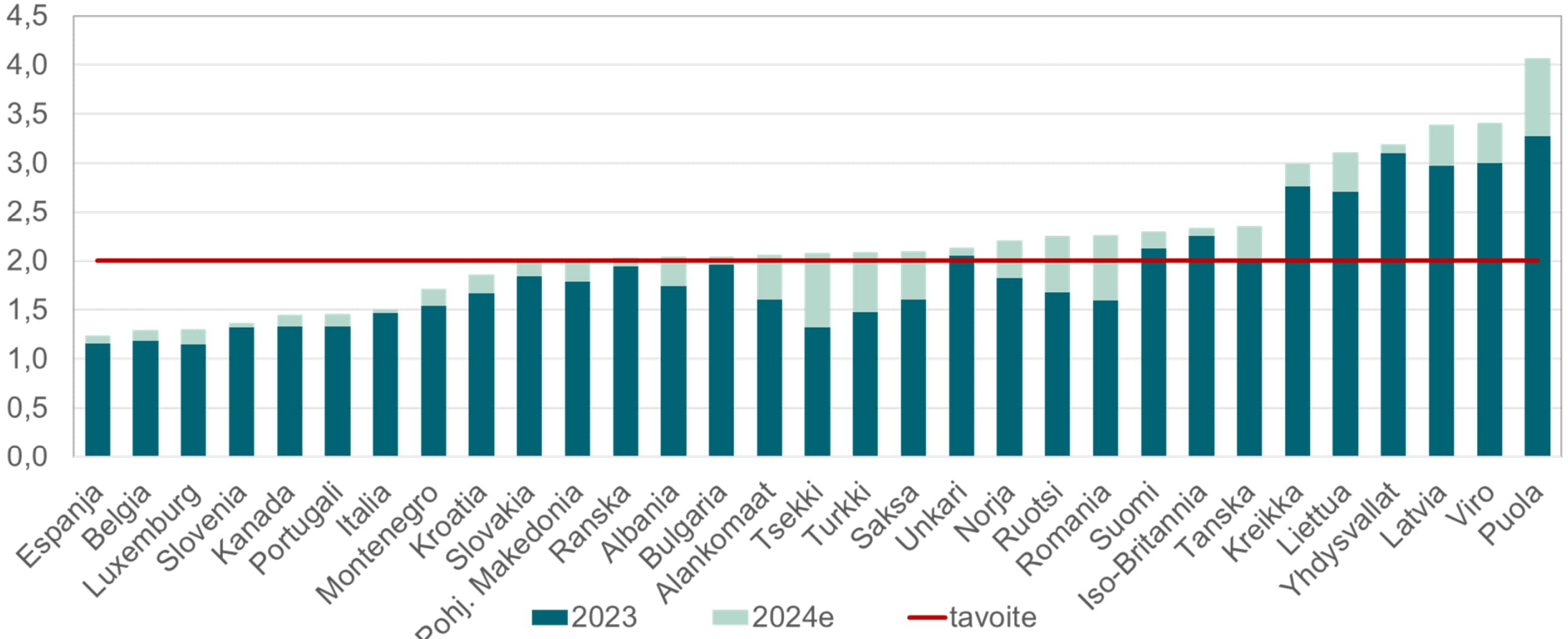

Lähde: The Secretary General's Annual Report 2024

Kansallinen poikkeuslauseke puolustusmenoihin EU:n sääntökehikossa

ReArm Europe -suunnitelma ja Euroopan kokonaisturvallisuus

- Euroopan komissio julkaisi 19.3.2025 ReArm Europe -suunnitelman (myös ”Readiness 2030”), jonka piirissä on määritelty viisi ”pilaria”, joiden kautta kasvatetaan Euroopan puolustukseen käytettäviä menoja ja vastataan välittömiin investointitarpeisiin.
- **Yksi pilareista koskee EU:n finanssipoliittista sääntökehikkoa ja puolustusmenojen huomioimista sen puitteissa.**
  - Komissio on esittänyt **kansallisten poikkeuslausekkeiden** aktivointia koordinoidusti halukkaiden jäsenvaltioiden toimesta kasvavien puolustusmenojen johdosta.
  - Kansallisen poikkeuslausekkeen on tarkoitus helpottaa siirtymistä nykyiseltä puolustusmenojen tasolta pysyvästi korkeammalle tasolle.

Poikkeuslauseke voi tuoda väliaikaista joustavuutta

- Joustoa sallittaisiin nettomenopolulta vuosille 2025–2028. Jouston enimmäismääräksi on ilmoitettu 1,5 prosenttia BKT:sta vuosittain (verrattuna v. 2021 tasoon).
  - Jouston todellinen suuruus määriteltäisiin jälkikäteen toteutuneiden puolustusmenotietojen perusteella.
- Tarkastelussa olisi puolustusmenojen kokonaismäärän kasvu (investoinnit + kulutusmenot) määriteltynä COFOG-luokituksen mukaan.
- Tiedonannon mukaan komissio ja neuvosto voivat olla päättämättä liiallisen alijäämän olemassaolosta, jos:
  i) kansallinen poikkeuslauseke on aktivoitu puolustuksen perusteella ja
  ii) 3 prosentin viitearvon ylitys selittyy puolustusmenojen kasvulla.
- Liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn osalta on vielä epäselvää, onko koordinoidun kansallisen poikkeuslausekkeen aktivoinnilla vaikutusta menettelyn käynnistymiseen Suomen kohdalla.